

DPN 6014

Title : लक्षवर्ति कथा LAKṢAVARTI KATHĀ

Run. No. 6705

Cat. No. 34

Micro. No.

Subject लक्षवर्ति कांडं Mythologic
narrative

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 25.5 x 12

Folios 5

Lines (in a page) 11

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor रघुनाथशर्मा / पशुपतिमान पःमाय

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place Raghunath Sarma / Pasupati-man

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Ramaya

Material : palmleaf / paper / thiyasaphu /

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

↓
श्रीगणेशाय नमः ॥ भवलोधापनं लक्षवर्ति कथा सुत उवाच आर्यावर्तं पुरा काचिद्
वेदेषु भूले लक्षणाभिधाय तस्या उज्जयः ~~सुते~~ सुते मुदाले नामा महाकाले ॥ १ ॥

समाप्ति वाक्य / Colophon

इति श्री कमुज्जाणे साधपन वसवर्त्ति कथा समाप्तसुगमत् शुभम् ॥ भग्न वृष्ट कटि ग्रीवा

वध मुष्टि ह्यर्धमुक्तः कष्टेन लिखितं ग्रंथ मत्नेन परिपाकयेत् ॥

। लिखितमिदं उस्तावं श्री मद्रुधनाय शर्मा विदुषा श्री

वायुपुत्रो

लेक
१

श्रीगणेशायनमः अथ सोद्यापनेन सर्वत्रिकथा सूत उवाच आर्यावर्ते प्राकाचिदे
श्याभूजसणाभिधा तस्याः भुजैः शूद्रो भूदा सो नामा महावती १ सा तस्य सणा नुमुस्नाता
स्थिता गोदा वरीतटे बालवैधव्यदोषेण रुदतीं कुरीमिव २ मते पतिं पुरःस्थाप्य वैशुभिः
रिपालिताम् आर्कैर्देतीं ततो वीक्ष्य शनैस्तां प्रत्यपद्यतः ३ लुण्ठतीं भुविकायेन मुहुर्भीतिपुरो
वहु जडानामपि कारुण्यं जायते तानुपश्रुताम् तदा सा तस्य सणा वाकी स्वभुजैः मुवाच ह कुत
जानां नु नारीणी दशायमतिदारुणा ४ अवस्थावयमेतासां तत्रैव नु मुदा रुणा कन्या त्वं जीवभ
र्तृवैविधवा त्वमिति त्रिधा ६ पारवे श्मच नारीणी दुःखमामरणात्तिकम् मता पत्युर्वैध
व्येतये वा पुत्रास्त्रियः ७ असे स मेता त्रितये वैधव्यं तत्र चोत्तरम् शोर्वतीनां च नारीणां कस्ये
दं कर्मणः फलम् ८ निवर्तते च केनेव च केतीमिति तामघ उवाच दासनामा सो भुजैः सू
नर्तव्यः ९ अणुभद्रे प्रवक्ष्यामि सृष्टापुरादिनाः देवानां चैव लोकानां हितार्थं मैत्रकोविदः राम
१० शास्त्रज्ञानात्समावाच्च जीवानां यत्पुरा कृतम् जानीत कर्मज फलैरेव हृष्या च न वता ११

भुजैः वचनेन श्रुत्वा तथैवोमिति सा पुनः तत्रागतं महारुद्रं पात्रकं नाम वैदित्तम् १२ पप्रच्छ तं
दादीनां प्रश्रयात्तरमानसा मुने त्वहं दुर्गचारवेषा स्मितस्रणा दृष्ट्वा १३ तचापिते दद्यापि
त्रीण्येच्छंति मे सुबोधय सा भूनां समचित्तानां जनाः सर्वे समाभुवि १४ दुर्गे धो वा सुगंधो वा
यथा वायोः समो भवेत् मुने दशायं नारीणां तृतीया तो वदुः सहा १५ कर्मणा जायते केन केन
वाच निवर्तते एतद्विस्तार्यते ब्रह्मन् स मावद सुव्रत १६ इति तस्या वचः श्रुत्वा यात्रको वाक्य
मब्रवीत् देवे कर्मणि पित्रे च नार्यः पाके व्यवस्थिता १७ अकत्या चरतो हृष्टा स्पृष्टा भारता
द्युपस्करात् अज्ञानाद्वा भ्रमाद्वा पिकामाद्यो भात्कचित्स्त्रियः १८ अवेदयित्वा गच्छंति
ते न दुष्पत्ति सात्क्रियाः क्रिया लोपगता ह्येताः पापादस्मात्सु दुस्त्यजात् १९ दशमिमां प्राप्नु
वन्ति सर्वे अपि न शीघ्रयः बाल्ये वा यो वने वापि वा द्रुके वा कदाचन २० तत्रायाति दुर्गा
एषा नैवाभिकांसीति अश्रोत्रपति वं चूनां निराचारा दुःसहा २१ एतत्सहायतो नारीणां
वञ्चयति सत्क्रियाः बाल्ये वैधव्यमात्रोति सरीनात्र सेशयः २२ एतत्कर्म सहायेन रजसाद्

लं.क
२

मिताचया मतापांनितयाभूत्वावैध्वंयौवनेव्रजेत् २३ यानारिणुरजोदृष्टासर्वभारता
दिशीकरम् कुरुतेयादिसानारिवैध्वंयौवनेव्रजेत् २४ याचानुकुल्यरहितापतिव
पेषुसर्वदा वात्स्येवैध्वमापन्नागतिहीनाभवत्पलम् २५ सर्वोसामपिवैध्वमे
प्रदानं पुष्यताचया शान्तिं तस्य प्रवक्ष्यामि कर्मणाञ्चापित सणम् २६ कुरुते तु मुनि
पंचम्या व्रते पापं च योषिताम् क्षयं गच्छति नारी शोभति वेदविदो विदुः २७ सूर्यस
दायनं दत्त्वा कुरुते लक्ष्मीव्रतादिके मूलावशेषे व्रतानिरजो दोषेन संशयः २८ निर्म
लं व्रतं तया भुज्जन्तवर्ति व्रते कुरुते रजः स्वयं महापार्ष्णा नारी शोभति
२९ इति तद्वचनं श्रुत्वा पुनः पप्रच्छ तक्षणा मनसा शीकिता भूत्वा सादरं निर्वृ
गवम् ३० साधु साधु महाभागा चित्तं मे भयविह्वलम् लक्षवर्ति व्रतस्यास्य विधा
नं कीदृशी वद ३१ कस्मिन्मासे न कर्तव्यं कस्मिन्मासे न तस्मिन्मासे न कर्तव्यं
किं फलं तस्य वामुने ३२ तस्याप्युच्यते कोपिलो कानां हितं काम्यया फलं विधानं

राम
२

तत्सर्वमवददतां वरः ३३ मुनिरुवाच लोमशस्य मुनीनां च सर्वे गार्दकध्यामि ते कालो हिका
र्तिको मासो वैशाखो माघ एव च ३४ सहस्रशक्तिं धत्ते व्रतमेतद्विकार्तिके तस्याकोटिगुणं च
त्रेमाघमासे व्रतोत्तमम् ३५ तस्मादर्नतगुणिर्न फलं वैशाखमासके एतस्मिन्मासे न कर्तव्यं
स्मिन्मासे समाप्ते ३६ तस्मान्मासद्वयात्पूर्वप्रारब्धव्यमिदं व्रतम् अत्रेमासि प्रकुर्वीत समा
प्तिं वा विचक्षेणः ३७ सहस्रवर्तिभिः कुर्यादगर्ति विघ्नवे च हम् गोचते नाथते तेन सम्पुर्ण
मनो हरेः ३८ यस्मिन्मासे समाप्तिः स्यात् सोऽर्णमास्यानु कारयेत् उद्यापनविधानेन व्रतं संपू
र्णं कारकम् ३९ प्रातः स्नात्वा शुचिर्भूत्वा पैचगव्यं नु प्राशयेत् पुण्याहवाचनं कृत्वा आचार्ये व
रयेत् ततः ४० त्रयोदशतिथौ भद्रे साग्निका नृणां यात्रतः सतिलैश्च यवैः कुर्यादग्ने नयः
चादितः ४१ वत्सादशां शतः कुर्यात्तर्पणं नु विचक्षेणः तर्पणस्य दशांशेन होमं कुर्यादिव
क्षणाः ४२ तर्पणेनैव नमैरेण पायसं च वृतां चितम् पालाशसमिधश्चैव मंत्रेणानेन वेष्ट
वैः ४३ घृते च विष्णुगणाय आहोमस्यायं विधिः स्मृतम् कलशेषुतया स्यात् विधानं च सवस्त्र
कम् ४४ सुवर्णं प्रतिमां कृत्वा अग्न्युत्तारणं पूर्वकम् प्राणप्रतिष्ठया स्थाप्य शरणं तस्यां सप्ता

कल
३

हितः ४५ आवाहनादिपूर्वाङ्गोपज्ञां कुर्याद्यथाविधिः ततस्त्रयोऽरुका मस्य प्रतिमां कारयेत्ततः
४६ श्रिया च सहितं देवं मध्वर्गं पूजयेद्भरिम् तद्विहितं चतुर्वर्कं सावित्र्या सहितं तथा ४७
उत्तरे चो मया शीर्षं पुरतो गुरुदेव्या कालो विष्णुस्तथा वरुणविदर्शपो निशाकरः ४८ रुद्रः
शेषोजगद्धारितो गोरूपो महेश्वरः निर्जनः कलाभक्षो विश्वरूपो जगत्प्रभुः ४९ स
प्रकाशः स्वयं ज्योतिश्चतुर्वर्णो जलाशयः परब्रह्मेति द्विदश नामभिः पूजयेद्भरिम् ५०
शिरो तलाटके नेत्रे कर्णे नासे मुखे तथा कण्ठे स्कन्धे तथा गद्गते तथा वक्षस्तोदरे ५१
नाभौ कक्षी च त्रयने उरौ जानौ च गुल्फके पादौ तदपक्रमशः श्रीगान्धर्वैः पूजयेत् ५२
धूपदीपं ततो दत्त्वा नैवेद्यं च निवेदयेत् यद्व्यं तत्तत्पूजायास्तद्व्यं कनकस्य च ५३
कृत्वा निवेदयेत्तस्मै पञ्चाङ्गं पूजां समाचरेत् भक्त्या च जगदात्मानं प्रयदेवं क्षमापयेत्
५४ देवदेव जगन्नाथ भक्तानां कार्यकारक त्वत्प्रसादादहं याचे शीघ्रं कार्यं प्रदो भव ५५
अनेनैव विधानेन तत्तत्पूजां करोति यः पुत्रैः पौत्रैः प्रपौत्रैश्च सुखमाप्नोति निश्चितम् ५६

राम
३

आचार्यं पूजयेत्स आर्द्राक्षरणा न त्विजस्तथा गौर्देवावत्स सहिता सती कारागुणान्विताः
त्रिंशत्पलं कांश्चपात्रं धत्तेन परिपूरितम् सुवर्णवर्तिसंयुक्तमाचार्याय निवेदयेत् ५८
अथ वा तद्विंशत्पलं तथा धत्त समन्वितम् अथ वा तु यथा शक्तिदद्यादावश्वकं त्विदम् ५९
व्रताभावे तु वैद्व्यात्कांश्चपात्रं धत्त परिपूरितम् यावज्जीवं जीवति भवत्येव न संशयः ६० रजोदो
षविमुक्तिः स्यात्पौर्णमास्या दद्यात्तिया ब्राह्मणभोजयेत्पञ्चादि त्रिंशत्पलं न कारयेत् ६१
एवं करोति या नारितस्याः पुण्यफलं शृणु अथ सर्वणि पापानि रहस्यानि कृतानि वै ६२
न श्पतिनानि सर्वाणि व्रतस्यास्य प्रभावनः चारुदालगामिनी वापितया भूद्राभिगामिनी ६३
कारुकारजकादीनां गामिनी दुष्टकारिणी ब्रह्मक्षत्रियविदभूद्रप्रतिलोमाभिगामिनी ६४
वाल्मीकी वापतिश्चीवामातापित्रोर्वधेरता गोघ्नी वातस्करी वापिरजः शीकरकारिणी ६५ एव
मादि महापापैरावृतापि कुलाङ्गना कृत्वा चेत्तद्व्रतं सम्पुञ्जते नात्र संशयः ६६ व्रतानामु
त्तमं चेत्तत्पौर्णमास्या वस्य कं त्विदम् एवं वर्ति प्रदानेन विद्वारपितने जसः ६७ कोट्यो ब्रह्म

ल-क
४

हत्यानामगम्यागमकोट्यः तवैवात्म्यपापानिकोट्योऽसहस्रशः ६८ नश्यतिनात्रसं
देहो नारीणां वानरस्य वा किंलक्षवर्तिभिर्विद्वेहोः कृते चार्तिर्न कार्पण्ये ६९ किमत्रव
हो नोक्तेन नानेन सह शीवतम् पुरुषोऽपि वर्त कृत्वा पूर्वोक्तेर्पापसंचये ७० मुच्यते नात्र
संदेहो मधुशानसनात् एतत्सर्वमप्यारण्यात्पक्ष्मत्वास्तवमानदे ७१ व्रतं कुरु
विति ह्यथा ते रोचते मनः इति तद्वचनं श्रुत्वा पुनः पप्रक्षुस्तस्य सा ७२ अज्ञानादुपभावा
द्यानविश्वासो ममेह वै प्रत्ययार्थं मम ब्रह्मन्मम संकुरु मेधुना ७३ इति तस्या वचः श्रुत्वा
याजको वाक्यमब्रवीत् कथं तत्प्रत्ययो भूत्वा याचतां कुरुणा निधिः ७४ सा पृथा च पुन
विपं विस्मयोत्प्लुतलोचना न च वै धर्ममापन्नारोदिन्येषा कुमारिका ७५ अस्यापतिः
कथं जीवे वै धर्म्ये नैव गच्छति तथा कुरु मुनिः श्रेष्ठ दयाशमवतां धनम् ७६ इति तस्या व
च श्रुत्वा देहि तस्मै मृताय वै तेन जीवेदयं नूनं ब्रह्म द्योयं पुराणिव ७७ स्नानं कृत्वा पुरा
कृत्वा विस्मिन्नो वाक्यमब्रवीत् असं वै मकरं प्राप्नोभास्करो लोकभास्करो ७८ माद्योयं च वरे

राम
४

मासो सर्वकृतफलाधिकः अद्य गत्वा कुरु स्नानं गंगायामघहारिणी ७९ तस्मादयं राजपुत्रो
गेरा च मतिंगतः तथापि माघमासस्य पुराणदुर्जीवता द्रुवम् ८० दीपयित्वा तथा वर्तिकां श
पात्रविधानतः जीवत्यतिर्भवेदाशुभावदामरणाञ्जिकम् ८१ तद्वारातद्वचः श्रुत्वा जल
स्थस्थानुवागता स्नानं कृत्वा पुराणकृत्वा ददौ तस्मै फलं तदा ८२ तत्पुराणस्य प्रभावेन तस
णा देवोचितः स्वभर्तृर्ग्रीष्मयित्वा कृत्वा पात्रं च काशिकम् ८३ कुमार्यादापयामास वै धर्म
स्यापनुत्तये एतत्पुराणप्रभावेन कुमारी सापिशोभना ८४ तदा भवज्जीवपतिर्वभूव बहुपु
त्रिका कुमारी शोभना नाम तत्पतिः करणभोजकः ८५ तद्वान्धवास्तदा सर्वे स्तुष्टुस्तोमुत्त
सराणाम् याजकं चापि संप्रीत्या जगुस्ते स्वनि केतनम् ८६ तत्सराणि च दोषेण भुजगेन च स
युता माघस्नानं तदा कृत्वा व्रतमेतच्च कारसा ८७ तत्स्तुमरणी प्राप्नोदासस्तस्यासहाय
कृत् गयो नाम महाराजश्चक्रवर्ती वभूव ह ८८ सा तत्सराणि च तत्पत्नी सर्वतत्सरा संयुता
वभूव लोकविख्याता जीवभर्तृ सुपुत्रिका ८९ तस्माद्यो माघमासस्य सहायं वाकीरिष्यति ध
र्मस्य तत्फलं प्राप्य मुच्यते नात्र संशयः ९० नित्यं स्नानमसक्तं ये कुर्यात्स नृदिनत्रयम् वा

10
ल. क.
५

दशंपरचसप्तम्यां पौर्णमास्यांतथैव च ६१ सोपि पूर्णफलं प्राप्य विष्णुलोके महीयते तदेकतत्कर्म
फलं महापातकनाशनम् ६२ यो न ह्नाति नरो माधे मकरस्थे दिवा करे ब्रह्महासतु विज्ञेयो
खिलकर्मसु गर्हितः ६३ नारी वापि नरो वापि न स्नायादरुणो दये रौरवं न रक्तप्राण्यवाव
दाभूतसंज्ञवम् ६४ रोगाद्युपहतो यस्तु पादौ प्रक्षाल्य वा गतः श्वेतवस्त्रे परिधाय त्रिरा
चम्य च वारिणा ६५ गायत्र्या मंत्रितं चाम्भः प्रोक्षयेन्मूर्ध्नि सद्भिजः सोपि स्नानफलं प्राप्य
येदं ते विष्णुमंदिरं ६६ ये च मरुतं वतिसततं ये पठन्ति नरोत्तमाः ते सर्वे पापनिर्मुक्ता या
स्यन्ति पदमव्ययम् ६७ इति श्रीवायुपुराणे स्नानतत्त्वचर्त्तिकथा समाप्तिरग
मत् अभम् भुजपृष्ठकटिग्रीवावक्षुण्ठिस्थधोमुखः कक्षे नस्ति रिवर्तनी ग्रंथं यत्नेन
परिपालयेत् तिरिवर्तनीर्दपुस्तकं श्रीमद्रघुनाथशर्मणा विदुषा श्री राम

५